

Diagnoza potrzeb

Zespołu Szkół Specjalnych

przy Ośrodku Terapii Nerwic dla Dzieci i Młodzieży

w Orzeszu

Opracowanie:
Zespół Szkół Specjalnych przy OTN w Orzeszu

Orzesze, listopad 2019r

Spis treści

1. Diagnoza szkoły w kontekście projektu

1.1	Ogólna charakterystyka szkoły	3
1.2	Metryczka.....	3
1.3	Dane dotyczące liczby uczniów.....	4
1.4	Zasoby kadrowe	4-5
1.5	Zasoby szkoły.....	5
1.6	Metodologia przeprowadzonej diagnozy.....	5-6

2. Wyniki diagnozy według źródeł informacji

2.1	Ankieta dla nauczycieli	6-7
2.2	Ankieta dla ucznia	7
2.3	Arkusz analizy dokumentów.....	7-8

3. Wnioski z przeprowadzonej diagnozy

	Końcowe wnioski - podsumowanie.....	8-10
--	-------------------------------------	------

4. Rekomendacje.....10

1. Diagnoza szkoły w kontekście projektu

1.1. Ogólna charakterystyka szkoły

Zespół Szkół Specjalnych przy Ośrodku Terapii Nerwic dla Dzieci i Młodzieży w Orzeszu jest placówką zorganizowaną przy podmiocie leczniczym. W skład Zespołu Szkół wchodzi Szkoła Podstawowa nr 11 oraz II Liceum Ogólnokształcące. Główna siedziba placówki zlokalizowana jest w Orzeszu. Szkoła posiada również dodatkową lokalizację w Centrum Pediatrii im. Jana Pawła II w Sosnowcu, gdzie prowadzi zajęcia na oddziałach psychiatrii klinicznej, psychiatrii dziennej oraz rehabilitacji. Zespół Szkół przyjmuje dzieci i młodzież z zaburzeniami psychicznymi oraz zachowania i emocji.

Uczniowie w Zespole Szkół w Orzeszu przebywają od 16 tygodni do 6 miesięcy, natomiast w Sosnowcu od 2 do 16 tygodni.

W Zespole Szkół Specjalnych praca z uczniami łączy zajęcia dydaktyczne z zajęciami terapeutycznymi i wyrównawczymi. Dzieci i młodzież mają plan zajęć dostosowany do określonej terapii. Nauczanie odbywa się w klasach łączonych: I-III, IV-V i liceum ogólnokształcące, w pozostałych klasach oddzielnie. Po lekcjach dla uczniów organizowane są zajęcia dodatkowe w formie kółek zainteresowań. Następnie opiekę nad dziećmi przejmuje zakład leczniczy. W Centrum Pediatrii w Sosnowcu Zespół Szkół organizuje wyłącznie zajęcia dydaktyczne oraz opiekę psychologiczno-pedagogiczną.

1.2. Metryczka Szkoły / dane podstawowe:

1.	Pełna nazwa Szkoły:	Zespół Szkół Specjalnych przy Ośrodku Terapii Nerwic dla Dzieci i Młodzieży
2.	Pełny adres Szkoły:	ul. Mikołowska 208
3.	NIP:	635-16-08-517
4.	REGON:	276608680
5.	Imię i nazwisko Dyrektora Szkoły:	Iwona Szmajduch-Pyzik
6.	Telefon kontaktowy:	32 2211483
7.	Adres e-mail Szkoły:	zssorzesze@wp.pl
8.	Strona www Szkoły:	www.zss-otn-orzesze.com.pl

1.3. Dane dotyczące liczby uczniów:

Lp.	Typ Szkoły	Orzesze		Sosnowiec	
		Dziewczęta	Chłopcy	Dziewczęta	Chłopcy
1.	Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 11 przy Ośrodku Terapii Nerwic dla Dzieci i Młodzieży w Orzeszu	14	13	26	17
2.	II Liceum Ogólnokształcące Specjalne przy Ośrodku Terapii Nerwic dla Dzieci i Młodzieży w Orzeszu	7	5	18	15
3.	<u>RAZEM</u>	21	18	44	32

1.4 . Zasoby kadrowe Szkoły

Wykaz nauczycieli:

Lp.	Kwalifikacje i uprawnienia	Poziom wykształcenia	Stopień awansu zawodowego	Ilość
1.	Nauczyciele przedmiotów	Studia wyższe magisterskie z przygotowaniem pedagogicznym	Stażysta Kontraktowy Mianowany Dyplomowany	1 1 6 22
2.	Nauczyciele wychowawcy		Stażysta	

	grup		Kontraktowy Dyplomowany	1 1 7
3.	Pomoc psychologiczno- pedagogiczna	Studia podyplomowe z pedagogiki lecniczej	dyplomowany	4

1.5. Zasoby Szkoły

Główna siedziba placówki usytuowana jest w kompleksie pałacowo-parkowym w Orzeszu-Zawiści. Szkoła dysponuje pięcioma salami lekcyjnymi, pracownią komputerową, biblioteką szkolną, gabinetem psychologiczno-pedagogicznym, pracownią plastyczną, pracownią krawiecką, pracownią robotyki, salą gimnastyczną i siłownią. Zespół Szkół posiada również dodatkową lokalizację w Centrum Pediatrii im. Jana Pawła II w Sosnowcu, gdzie korzysta z sześciu sali świetlicowych na oddziałach psychiatrii klinicznej, dziennej oraz rehabilitacji. Zespół Szkół jest nowoczesną placówką edukacyjną, dobrze wyposażoną w pomoce dydaktyczno-wychowawcze. Zajęcia lekcyjne prowadzone są z wykorzystaniem technologii informacyjnej. Największą wartością Zespołu Szkół jest wykwalifikowana kadra pedagogiczna.

1.6. Metodologia przeprowadzonej diagnozy

Diagnoza potrzeb Zespołu Szkół Specjalnych przy Ośrodku Terapii Nerwic dla Dzieci i Młodzieży w Orzeszu została przeprowadzona w dniach 08.10-12.11 2019 r. na zlecenie dyrektora, przez pedagogów szkolnych.

Badaniami zostali objęci:

- 25 uczniów Szkoły Podstawowej i 11 uczniów Liceum Ogólnokształcącego z Orzesza oraz 24 uczniów Szkoły Podstawowej i 20 uczniów Liceum Ogólnokształcącego w Sosnowcu ,
- 24 nauczycieli z Orzesza oraz 12 nauczycieli z Sosnowca,
- Zespół kierowniczy placówki (dyrektor i wicedyrektor).

Do diagnozy wykorzystano następujące metody:

- Analiza arkusza funkcjonowania społecznego uczniów,
- Analiza orzeczeń oraz opinii,
- Analiza ankiet dla nauczycieli i uczniów,
- Wywiad z dyrektorem i wicedyrektorem.

W czasie badania posłużono się takimi narzędziami, jak:

- Kwestionariusz ankiety,
- Kwestionariusz wywiadu.

Zakres badań obejmował:

- analizę zapotrzebowania na zajęcia dodatkowe, ze szczególnym uwzględnieniem zajęć o charakterze rozwijającym uzdolnienia dla uczniów przebywających w Centrum Pediatrii w Sosnowcu oraz terapeutycznym i edukacyjnym przeznaczonych dla uczniów – pacjentów Ośrodka Terapii Nerwic w Orzeszu,
- analizę bazy wyposażenia szkoły pod kątem potrzeb edukacyjnych i terapeutycznych.

2. Wyniki przeprowadzonej diagnozy

2.1 Ankieta dla nauczycieli

W Zespole Szkół Specjalnych przy Ośrodku Terapii Nerwic dla dzieci i Młodzieży w Orzeszu pracowało (na dzień przeprowadzania ankietowania) 43 nauczycieli z tego 37 to kobiety, 6 mężczyzn. Stopnie awansu zawodowego kształtują się następująco:

2 nauczycieli stażystów,
2 nauczycieli kontraktowych,
6 nauczycieli mianowanych
33 nauczycieli dyplomowanych.

W ankiecie wzięło udział 36 nauczycieli.

Z przeprowadzonej ankiety wynika, że prawie wszyscy nauczyciele z Orzesza uważają, że w Zespole Szkół rozpoznawane są potrzeby uczniów w tym uczniów zdolnych. Nauczyciele czują się przygotowani do pracy z dziećmi z specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i większość uważa, że Zespół Szkół w dużej mierze zaspokaja potrzeby edukacyjne uczniów. Inaczej wyniki przedstawiają się w Sosnowcu. Nauczyciele, ze względu na krótki okres zatrudnienia, nie czują się w pełni przygotowani do pracy z dziećmi przewlekłe chorymi, natomiast większość uważają, że potrzeby uczniów są rozpoznawane. Nauczyciele uważają, że oferta zajęć rozwijających uzdolnienia jest przeciętna i wskazują na konieczność organizacji dodatkowych zajęć takich jak kółka zainteresowań, warsztaty czy laboratoria dla uczniów. Jako bariery utrudniające organizację zajęć dodatkowych dla uczniów w Zespole Szkół nauczyciele wskazali niewystarczającą bazę i warunki materialne prowadzonych zajęć oraz brak motywacji uczniów do udziału w tych zajęciach. Nauczyciele widzą potrzebę organizacji zajęć dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, takich jak zajęcia rozwijające kreatywność i uzdolnienia, zajęcia prowadzone metodą eksperymentu oraz zajęcia o charakterze terapeutycznym (relaksacja, trening koncentracji uwagi).

2.2 Ankieta dla uczniów

W Zespole Szkół przy Ośrodku Terapii Nerwic dla Dzieci i Młodzieży w Orzeszu przebywało na czas ankietowania 116 uczniów, z czego 80 brało udział w ankietowaniu, co stanowiło 59,5% dziewcząt i 40,5% chłopców, W tym: 61,3% uczęszczających do szkoły podstawowej i 38,7% do szkoły ponadpodstawowej. Dzieci, pojedynczo pod okiem nauczyciela, samodzielnie wypełniały ankietę. Z uwagi na stan zdrowia, pozostali uczniowie odmówili współpracy: tłumaczyli się złym samopoczuciem lub brakiem chęci uczestnictwa w ankietowaniu.

Z przeprowadzonej ankiety wynika, że większość uczniów, bo aż 45 osób z Sosnowca oraz 1 uczeń z Orzesza, nie bierze udziału w zajęciach dodatkowych. Wynika to z faktu, że w Centrum Pediatrii nie prowadzi się zajęć pozalekcyjnych. Uczniowie z Orzesza wskazali, że sporadycznie biorą udział w zajęciach dodatkowych z języka polskiego, języka angielskiego, matematyki i biologii.

Najwięcej uczniów, bo aż 35 bierze udział w zajęciach sportowych. Powodami dla których uczniowie z Orzesza nie biorą udziału w zajęciach dodatkowych jest ich zdaniem brak informacji o organizowanych zajęciach, brak atrakcyjnych zajęć oraz brak chęci. Na uwagę zasługuje fakt, że wszyscy uczniowie Zespołu Szkół w Orzeszu biorą popołudniami oraz w dni wolne od nauki, udział w zajęciach prowadzonych jako koła zainteresowań, dlatego zadziwiają wyniki ankiety, które mogą być spowodowane zaburzoną percepcją u uczniów jak również ich słabą motywacją. Uczniowie Zespołu Szkół w Orzeszu zapytani o zajęcia, w których chętnie wzięliby udział, odpowiedzieli, że byłyby to w kolejności: zajęcia sportowe - 19 ankietowanych, koło plastyczne - 14 ankietowanych, koło informatyczne – 32 ankietowanych oraz koło naukowe - 7 ankietowanych. Każdy uczeń mógł wybrać więcej niż jedną odpowiedź. Natomiast uczniowie z Sosnowca najchętniej braliby udział w zajęciach plastycznych – 36 ankietowanych, informatycznych - 39 ankietowanych oraz muzycznych – 18 ankietowanych. W ankiecie skierowanej do uczniów z Sosnowca nie ujęto zajęć sportowych ze względu na brak możliwości ich realizacji. Prawie wszyscy uczniowie, bo aż 42 z Sosnowca oraz 31 z Orzesza uznali, że wprowadzenie nowych rodzajów zajęć oraz zmiana sposobu ich prowadzenia, zmotywowałoby ich do udziału w tych zajęciach.

W Zespole Szkół w Orzeszu oferta zajęć pozalekcyjnych jest bardzo bogata, więc w ramach projektu chcielibyśmy skupić się wyłącznie na organizacji zajęć edukacyjnych oraz terapeutycznych, natomiast w Sosnowcu chcemy wyjść naprzeciw potrzebom uczniów i zorganizować szereg zajęć rozwijających kreatywność.

2.3 Arkusz analizy dokumentów

Z analizy dokumentacji uczniów-pacjentów, ich orzeczeń oraz opinii psychologiczno-pedagogicznych, jak również arkuszy funkcjonowania społeczno-emocjonalnego wynika, że wszyscy uczniowie szkoły ze względu na swój stan zdrowia wykazują specjalne potrzeby edukacyjne, dlatego też objęci są pomocą psychologiczno-pedagogiczną oraz dostosowaniem metod i treści do ich indywidualnych potrzeb. W wielu przypadkach choroba znacząco utrudnia dzieciom funkcjonowanie i ma wpływ na realizację przez nich obowiązków szkolnych. Bardzo często uczniowie Zespołu izolują się w domach, nie uczęszczają na zajęcia dydaktyczne, co powoduje

u nich zaległości edukacyjne. Udział w projekcie będzie szansą na zdobycie przez nich dodatkowych umiejętności, pozwoli na pracę nad samooceną, koncentracją uwagi oraz umiejętnością uczenia się. Zajęcia w ramach projektu mają przyczynić się do zwiększenia motywacji u uczniów z zaburzeniami emocji, co pomoże im łatwiej odnaleźć się w społeczeństwie oraz zapobiegnie wykluczeniu.

3. Wnioski z przeprowadzonej diagnozy

Na podstawie przeprowadzonych badań w Zespole Szkół Specjalnych przy Ośrodku Terapii Nerwic dla Dzieci i Młodzieży w Orzeszu zdiagnozowano następujące potrzeby: _

A) Zajęcia relaksująco- wyciszające.

Uczniowie przebywający na leczeniu wykazują skrajne napięcie – jedni są wybuchowi, mają problem z wyciszeniem złości i regulacją emocji, inni są depresyjni, wymagający zwiększenia napędu. Aby uczyć uczniów kontroli emocji widzimy potrzebę stworzenia sali terapeutycznej, której głównym zadaniem będzie - poprzez światło, dźwięk i trening z terapeutą - praca na emocjach od wyciszenia do pobudzenia zgodnie z potrzebami uczniów. Na podstawie diagnozy stwierdza się, że u ok. 300 uczniów Szkoły Podstawowej oraz Liceum Ogólnokształcącego przebywających w Zespole Szkół w Orzeszu zasadne jest wprowadzenie zajęć relaksacyjno – wyciszających (9 trzyosobowych grup po jednej godzinie tygodniowo).

B) Dodatkowe zajęcia, kółka zainteresowań

Szkoły w Orzeszu organizują dla swoich uczniów zajęcia rozwijające kreatywność, natomiast w dodatkowej lokalizacji w Sosnowcu uczniowie objęci są tylko zajęciami dydaktycznymi. Mając na względzie potrzebę uaktywnienia uczniów, rozwoju ich umiejętności i talentów, a przede wszystkim umożliwienie lokacji swoich emocji w sposób pozytywny, widzimy ogromną potrzebę organizacji kółek zainteresowań.

Zaburzenia psychiczne u dzieci i młodzieży mają charakter przewlekły. Niestety bardzo często uczniowie po zakończonej hospitalizacji szybko wracają na oddział.

Dlatego tak ważnym wydaje się praca nad aktywizacją uczniów jak również treningiem umiejętności społecznych. Podstawowym celem tych zajęć byłaby nauka konstruktywnego spędzania czasu wolnego oraz aktywizacja i rozwój osobisty. Organizacja zajęć wskazana jest dla 850 uczniów. Ze względu na dużą rotację wśród uczniów Zespołu Szkół, trudno jest określić grupy docelowe, które wezmą udział w projekcie.

C) Nabycie umiejętności pracy metodą eksperymentu

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy stwierdza się, że pod względem dydaktycznym uczniowie prezentują różny poziom - od niewielkich braków w elementarnej wiedzy do poważnych deficytów w tym zakresie. Stąd konieczne staje się objęcie uczniów bardziej zintensyfikowanym, jak również atrakcyjnym wsparciem dydaktycznym. Prowadzenie zajęć edukacyjnych opartych na metodzie eksperymentu, wykonywanie doświadczeń pozwoli uczniom na zdobywanie wiedzy w sposób ciekawy i przystępny. W ramach projektu planuje się stworzyć pracownię przyrodniczą, z której korzystali by uczniowie klas VII i VIII Szkoły Podstawowej oraz uczniowie Liceum Ogólnokształcącego w Orzeszu. Wprowadzenie tego typu zajęć zasadne jest dla około 240 uczniów.

D) Doskonalenie umiejętności uczenia się oraz koncentracji uwagi poprzez trening Biofeedback

Kolejny obszar wymagający dodatkowych działań ze strony szkoły dotyczy około 150 uczniów Szkoły Podstawowej i Liceum Ogólnokształcącego w Orzeszu. Ze względu na zaburzenia sfery psychicznej cechujące się często nadpobudliwością, zmiennością emocjonalną, zaburzeniami pamięci i koncentracji uwagi wymagają w naszej opinii treningu EEG-biofeedback. Jest to rodzaj terapii, dzięki której pacjent w sposób świadomy uczy się zmieniać wzorzec wytwarzanych fal w mózgu, tak aby mózg pracował wydajniej i szybciej. Widzimy ogromną potrzebę pracy tą metodą z dziećmi z ADHD i ADD, specyficznymi trudnościami w nauce (dysleksji, dysgrafii, dyskalkulii), problemami koncentracji uwagi, nadmierną agresją, trema i nadwrażliwością, z zaburzeniami nastroju i snu, doświadczających stanu paniki

i lęku. Z badań wynika, że dzięki treningom Biofeedback uczniowie są w stanie szybciej i lepiej przyswajać nowe informacje, w tym także efektywniej uczyć się języków obcych. Już po 10 treningach można zauważyć poprawę koncentracji i funkcji poznawczych, wzrost kreatywności, wyciszenie i zwiększone możliwości radzenia sobie ze stresem, poprawę nastroju i samooceny.

E) Wyposażenie pracowni terapeutyczno- dydaktycznych

Istotny wpływ na przygotowanie uczniów do skutecznego funkcjonowania w społeczeństwie jest możliwość oparcia procesu kształcenia o wyposażenie pracowni dydaktycznych, dlatego niezbędny jest zakup odpowiednich narzędzi i sprzętu. W ramach projektu chcielibyśmy doposażyć pracownię pedagoga o sprzęt do Biofeedbacku, zamierzamy kupić sprzęt i wyposażenie sali relaksacyjnej, jak również wyposażać salę przyrodniczą w nowoczesne urządzenia pomiarowe oraz drukarkę 3d do nauki metodą eksperymentu i doświadczeń.

4. Rekomendacje

Uczniowie ze względu na problemy psychiczne i emocjonalne są albo apatyczni albo nadmiernie pobudzeni, co skutkuje na zajęciach edukacyjnych brakiem koncentracji uwagi, brakiem motywacji i zaangażowania. Systematycznie rozpoznawanie potrzeb dziecka i wypracowanie programu postępowania indywidualizującego proces edukacji lub postępowania terapeutycznego, pozwoli usuwać skutki zaburzeń i będzie przyczyniało się do zrekonstruowania postawy dziecka w stosunku do samego siebie, innych osób, nauki, szkoły.

W związku z powyższym istnieje silna potrzeba udziału Zespołu Szkół w projekcie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020:

OŚ PRIORYTETOWA XI Wzmocnienie potencjału edukacyjnego

DZIAŁANIE 11.1 Ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki szkolnej oraz zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji elementarnej, kształcenia podstawowego i średniego

PODDZIAŁANIE 11.1.4 Poprawa efektywności kształcenia ogólnego.